

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Освітня програма	35206 Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	35206
Назва ОП	Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.01 Українська мова і література
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Шаров Сергій Володимирович, Марчук Надія Юріївна, Копусь Ольга Антонівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	Не залучено
Дати візиту до ЗВО	07.10.2020 р. – 09.10.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/09/zviti_pro_samoocinyuvannya_opp_serednya_osvita_ukrayinska_mova_i_literatura_angliyska_mova_4dce6.pdf

Програма візиту експертної групи https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/09/zustrich_29c3f.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Експертна група підтвердила і доповнила факти звіту про самооцінювання. Проаналізовані ліцензія, установчі та нормативні документи, а також уточнені в процесі дистанційної експертизи фактичні дані щодо організації освітнього процесу підтверджують можливість підготовки здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем на ОП Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) зі спеціальності 014 Середня освіта в Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка. Під час роботи ЕГ пересвідчилася, що підстав про схвалення рішення у відмові в акредитації ОП немає. Освітня програма загалом відповідає критеріям акредитації, а виявлені слабкі сторони не применшують її значення та не є суттєвими. Експертна група з'ясувала, що зміст освітньої програми та її реалізація відповідає критеріям акредитації. Зміст освітньої програми має чітку структуру, її обсяг відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження. Освітня програма дає можливість здобувачам сформувати необхідні професійні компетентності та продуктивно поєднувати навчання й дослідження, а також сформувати соціальні навички. Академічна і професійна кваліфікації викладачів високі. Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти. В академічній спільноті закладу сформована висока культура якості освіти. ЗВО має всі необхідні ресурси для розвитку провадження освітнього процесу на цій ОП. Здобувачі та викладачі мають всі необхідні умови для комфортної роботи та фізичного і психологічного здоров'я (безоплатний доступ до інфраструктури, що необхідна для навчання і викладання, значні можливості для позааудиторної діяльності та загального розвитку тощо). У ЗВО налагоджена система консультаційної, організаційної, соціальної, освітньої та інформативної підтримки, яка поширена і на здобувачів вищої освіти за ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП має міждисциплінарну спрямованість, чітко визначені цілі, базується на сучасних наукових знаннях, надзвичайно затребувана на регіональному ринку праці. Зміст ОП відповідає вимогам чинного законодавства, предметній сфері, має чітку структуру, компоненти логічно пов'язані між собою й дають змогу досягти заявлених ПРН обов'язковими ОК та підготувати конкурентоспроможного фахівця. Здобувачі мають реальну змогу побудови індивідуальної освітньої траєкторії. Створено достатні умови для саморозвитку та самореалізації особистості учасників освітнього процесу як в професійній, так і у творчій діяльності на засадах студентоцентрованого підходу. Систематично проводяться опитування студентів щодо якості навчання та викладання, у тому числі в умовах дистанційного навчання. Позитивною практикою є постійний зв'язок студентського самоврядування зі здобувачами. Здобувачі долучаються до науково-дослідної роботи під керівництвом викладачів через систему гуртків, беруть активну участь у конференціях, конкурсах студентських наукових робіт, міжнародних проектах. У ЗВО створено умови для інтернаціоналізації діяльності на рівні викладачів та здобувачів освіти. Форми та правила проведення контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів є чіткими, зрозумілими. Процедура проведення, оцінювання та оскарження контрольних заходів регулюється низкою відповідних документів, які є у вільному доступі на сайті ЗВО. У ЗВО розроблена низка положень щодо забезпечення академічної доброчесності, реалізуються різноманітні заходи навчального та наукового спрямування. Позитивною практикою є наявність дисципліни «Академічна культура педагога-дослідника», централізованого підходу до перевірки робіт на плагіат. У межах ОП залучаються викладачі провідних вітчизняних ЗВО, закордонні партнери, мовознавці, краєзнавці та інші фахівці. ЗВО заохочує наукову та викладацьку активність за допомогою різних способів. Професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, відповідає дисциплінам, які вони викладають на зазначеній ОП. Сильними сторонами вважаємо потужну матеріально-технічну базу та наявність локального студентського простору; велику кількість позааудиторних заходів та функціонування різноманітних гуртків. У ЗВО створена та активно діє рада стейкхолдерів, яка проводить моніторинг та оновлення актуальної для здобувачів інформації. За порадою стейкхолдерів до ОП було введено ряд сучасних актуальних дисциплін. Інформація на сайті доступна всім учасникам освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Слабка сторона: Зазначений у профілі ОПП "Цикл/рівень" вищої освіти не відповідає Національній рамці кваліфікацій. Рекомендація: Привести у відповідність до Національної рамки кваліфікацій "Цикл/рівень" вищої освіти, змінивши його з "8 рівня" на "7". 2. Слабка сторона: У профілі ОПП в пункті "Знання" підрозділу "Програмні результати навчання" некоректно сформульовано ПРЗ 2, ПРЗ 3, ПРЗ 7. Рекомендація: Усунути невідповідність у формулюванні ПРЗ 2, ПРЗ 3, ПРЗ 7, змінивши словосполучення "базові уявлення" на "спеціалізовані концептуальні знання". 3. Слабка сторона: На вступному фаховому випробуванні не вимірюються рівневі початкові (вхідні) дидактична та методична компетентності, потрібні для навчання на ОПП. Рекомендація: Внести до змісту вступного фахового випробування питань з дидактики та з методики навчання української мови і літератури в основній школі. 4. Слабка сторона: Неврахування в Правилах прийому на навчання додаткових показників конкурсного відбору для вступників на здобуття ОС магістра. Рекомендація: Передбачити в Правилах прийому на навчання для вступників на здобуття ОС магістра нарахування додаткових балів за диплом призера всеукраїнських фахових олімпіад та конкурсів студентських наукових робіт, опублікованих статей за обраною спеціальністю у фахових наукових журналах, у наукових рецензованих виданнях та збірках студентських наукових робіт тощо. 5. Слабка сторона: У робочих програмах навчальних дисциплін ОК 6, ОК 7, ОК 8 подано застарілий перелік

рекомендованої літератури. Рекомендація: Оновити перелік рекомендованої літератури у робочих програмах навчальних дисциплін ОК 6, ОК 7, ОК 8. 6. Слабка сторона: Відсутність моніторингу обізнаності студентів з процедурами проведення контрольних заходів. Рекомендація: Реалізувати періодичний моніторинг обізнаності студентів з процедурами проведення контрольних заходів у межах роботи Центру забезпечення якості вищої освіти. 7. Слабка сторона: Застарілість «Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії», яке було затверджено у 2015 році. Рекомендація: Оновити «Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії» відповідно до сучасних умов. 8. Слабка сторона: Невчасна реакція ЗВО на зміни в НРК, що набули чинності 02.07.2020 р. Рекомендація: ЗВО оперативно реагувати на зміни в нормативно-правових актах щодо вищої освіти. 9. Слабка сторона: Відсутність таблиць пропозицій для ОП після громадського обговорення її проєкту. Рекомендація: Створювати таблиці впродовж одного тижня після закінчення громадського обговорення проєкту ОП. 10. Слабка сторона: Групування на сайті університету документів нормативно-правової бази університету стосовно організації освітнього процесу за роками. Рекомендуємо згрупувати на сайті документи нормативно-правової бази університету стосовно організації освітнього процесу за тематичними напрямками.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Аналіз змісту ОПП (<https://fisf.sspu.edu.ua/media/attachments/2020/09/23/opp-20-21-ukrangl.pdf>) засвідчив, що цілі дають змогу відрізнити її від інших подібних програм. ОПП сфокусована на підготовці висококваліфікованого, компетентного фахівця в галузі освіти, здатного виконувати професійні завдання й обов'язки науково-дослідницького та інноваційного характеру, самостійно здійснювати науково-педагогічну діяльність, інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі в мультидисциплінарних контекстах, продовжувати навчання з високим ступенем автономії. ОП єдина в регіоні, що поєднує в собі підготовку вчителів української мови і літератури та англійської мови. Моніторинг ОПП та аналіз відомостей про самооцінювання, основних положень Статуту СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf) й Стратегії розвитку СумДПУ імені А. С. Макаренка на 2020-2030 роки (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/strategiya__b57d5.pdf) засвідчив, що цілі ОПП відповідають суспільній місії та стратегії ЗВО і полягають: у наданні якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців, що відповідають потребам міжнародного і національного ринків праці, шляхом забезпечення органічного поєднання освітньої, наукової та інноваційної діяльності на засадах високої корпоративної культури та академічної доброчесності; у формуванні в здобувачів високих моральних якостей, патріотизму, суспільної свідомості, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах; у забезпеченні можливості здобувати вищу освіту протягом усього життя; у виробленні у фахівців можливості швидкої адаптації до змінюваних умов економічного і соціального розвитку; у створенні умов для розвитку їхніх творчих здібностей в атмосфері творчого пошуку; у сприянні особистісному та професійному розвитку успішної особистості студента шляхом удосконалення його природних здібностей, розкриття потенціалу та формування життєвих компетентностей; у створенні можливостей для самореалізації усіх членів університетської спільноти та умов для їхнього постійного розвитку.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Аналіз відомостей про самооцінювання, інтерв'ювання стейкхолдерів під час зустрічей з ЕГ засвідчили залучення всіх зацікавлених сторін до перегляду ОПП. Виявлення і врахування позицій та потреб стейкхолдерів задокументовано в протоколах засідань кафедр, експертної ради стейкхолдерів, дискусійної платформи III Міжнародної науково-практичної конференції «Культуромовна особистість фахівця у XXI ст.», у звіті про результати опитування випускників ОПП (<blob:https://office.naqa.gov.ua/863cc7ef-b6b6-4c7e-b9a0-baa9b96f3f02>; https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/vityagz_protokolu_11_88616.pdf, https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/vityagz_protokolu_nomer_10_02128.pdf). Так, під час перегляду ОПП було враховано пропозиції здобувачів: М. Більченко щодо необхідності вироблення знань і вмінь з викладання англійської мови (введено ОК Методика навчання англійської мови), О. Боярчук щодо потреби в набутті навичок застосування сучасних інформаційних технологій (додано ОК Інформаційні технології в освіті), М. Трофимовської, а також ряду здобувачів за результатами анонімного опитування, – щодо недостатньої кількості годин для вивчення

англійської мови (збільшено кількість кредитів ЄКТС на ОК Англійська мова), А. О. Зякун удосконалено зміст робочих програм професійно спрямованих навчальних дисциплін в аспекті набуття практичних навичок здійснення майбутньої професійної діяльності в ЗЗСО. За пропозиціями академічної спільноти винесено на підсумкову атестацію блок питань з методики навчання англійської мови (А. Коваленко), вилучено з ОПП ОК Традиції і новаторство української літератури в шкільній освіті, введено ОК Сучасна українська література: основні тенденції розвитку, ОК Інформаційні технології в освіті та ОК Академічна культура педагога-дослідника. Присутні на зустрічі з ЕГ роботодавці (Л. Пімоненко, Н. Юхно, О. Дегтяр, А. Рябуха, Н. Соларьова, Л. Пчеляна, А. Басва, О. Марченко, В. Закорко, Ю. Андріяш) підтвердили активну співпрацю з науково-педагогічними працівниками, які забезпечують професійну підготовку майбутніх учителів української мови і літератури, англійської мови, а також їх залучення до періодичного перегляду ОПП. Зокрема, за пропозиціями А. Рябухи (начальника Управління Державної служби якості освіти у Сумській обл.) зміст ОК Методика навчання української мови в закладах загальної середньої освіти, ОК Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти, ОК Методика навчання англійської мови максимально наближено до вимог НУШ; В. Закорко (методист Інформаційно-методичного центру управління освіти і науки Сумської міськради) – введено ОК Сучасна українська література: основні тенденції розвитку, збільшено кількість кредитів ЄКТС на виробничу (педагогічну) практику. Наявні також відгуки та рецензії на ОПП зовнішніх стейкхолдерів (<https://fisf.sspu.edu.ua/media/attachments/2020/09/23/recenzii2020-1.pdf>; <https://fisf.sspu.edu.ua/media/attachments/2020/09/21/vidguki-2020.pdf>).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та ПРН визначено відповідно до тенденцій розвитку як середньої освіти зокрема, так і освітньої галузі загалом: ураховано новітні вимоги щодо зв'язку теоретичних знань з практичним їх застосуванням в освіті через проходження виробничої (педагогічної) практики; передбачено формування фахівців, здатних генерувати нові ідеї, здійснювати освітні вимірювання, успішно реалізовувати майбутню професійну діяльність в умовах реформування освіти. Цілі ОПП, ПРН передбачають формування актуальних компетентностей майбутнього вчителя, підготовку конкурентоздатного на ринку праці фахівця, що підтверджено під час відкритої зустрічі випускниками ЗВО, які працюють вчителями української мови і літератури, англійської мови (Н. Пономаренко, Л. Шерстюк, К. Шамунова, О. Оберемко, Н. Шеденко, С. Гончаренко та ін.). Тенденції розвитку ринку праці засвідчують гостру потребу регіону в учителях української мови і літератури, англійської мови (<https://sspu.edu.ua/vakansii>). На цьому наголосили і роботодавці, які підкреслили вдаль поєднання української мови з англійською, що дає майбутнім учителям більше можливостей під час працевлаштування, сприяє опануванню сучасними інформаційними технологіями, успішному проведенню наукового дослідження. Запровадженню та реалізації підготовки вчителя української мови і літератури та англійської мови сприяє також тенденція до євроінтеграції та розвитку міжкультурних зв'язків з країнами ЄС. Цілі та ПРН ОПП відповідають запитам роботодавців, що підтверджено укладеними угодами про співпрацю між СумДПУ імені А. С. Макаренка та Департаментом освіти і науки Сумської облдержадміністрації, відділом освіти Роменської райдержадміністрації Сумської обл., відділом освіти виконавчого комітету Роменської міськради Сумської обл. та ін. (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/09/ugodi_pro_spiivpracyu_bce21.pdf). У результаті вивчення досвіду з розроблення програм міждисциплінарного спрямування Варшавського та Ягеллонського університетів було сформульовано низку компетентностей та ПРН (ІК, ЗК 7, ЗК 8, ЗК 9; ПК 2, ПК 8, ПК 9; ПРЗ 4, ПРЗ 7, ПРЗ 8; ПРУ 1, ПРУ 5; ПРК 1, ПРК 3), Університету Костянтина Філософа (Словаччина) – ЗК 2, ЗК 3, ПК 3, уведено ОК 2 тощо (<http://education-ua.org/ua/porivnyalna-pedagogika/1340-golovne-v-roboti-zakladu-osviti-dovira-ta-profesionalizm>). Досвід аналогічних ОПП в Уманському державному педагогічному університеті імені П. Тичини, НУ «Чернігівський колегіум імені Т. Г. Шевченка», Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького враховано у формулюванні цілей ОПП, визначенні РПН (зокрема ПРЗ 5, ПРЗ 7, ПРЗ 10, ПРУ 7, ПК 3). Підготовку конкурентоспроможних учителів української мови і літератури та англійської мови передовсім забезпечують ОК 2, ОК 3, ОК 4; ПРУ 2, ПРУ 4, ПРУ 10; ПРК 2, ПРА 3; ЗК 4, ЗК 9, ЗК 10; ПК 5.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Результати навчання ОПП «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)» загалом відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій за сьомим рівнем. Незважаючи на невіддалене формулювання ПРЗ 2, ПРЗ 3, ПРЗ 7 у пункті «Знання» підрозділу 7 «Програмні результати навчання» як «базових уявлень» про ті чи ті чинники, методи тощо, аналіз програмних компетентностей ОПП, а також змісту робочих програм навчальних дисциплін, дає підстави стверджувати про їхню відповідність сьомому рівню НРК, зокрема, через забезпечення сформованості інтегральної компетентності, що передбачає формування здатності «розв'язувати складні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру...»; загальних та професійних (фахових) компетентностей – «визначати, формулювати та розв'язувати складні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь з різних наук», «генерувати нові ідеї», «готовність до самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя, постійного підвищення кваліфікації, брати відповідальність за навчання інших», «уміння організувати освітній процес як педагогічну взаємодію...» тощо. Аналіз змісту робочих програм навчальних

дисциплін доводить, що ПРН (ПРЗ 2, ПРЗ 3, ПРЗ 7) забезпечують не заявлені в ОПП базові уявлення про ті чи ті явища, а відповідні спеціалізовані концептуальні знання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ЕГ дійшла висновку, що сильними сторонами ОПП є її міждисциплінарна спрямованість, надзвичайна затребуваність на ринку праці регіону професії вчителя української мови і літератури та англійської мови; урахування потреб сучасного стану розвитку суспільства та ринку освіти регіону, тенденцій ринку праці, освітніх послуг та споживачів; постійна співпраця всіх стейкхолдерів (функціонування експертної ради стейкхолдерів, асоціації випускників); активне залучення роботодавців до проведення зі здобувачами круглих столів, семінарів, майстер-класів; наявність в ОПП регіонального контексту; урахування під час формулювання цілей та програмних результатів навчання досвіду аналогічних ОП вітчизняних та іноземних ЗВО; визначення чітких перспектив подальшого розвитку ОП, які, зокрема, полягають в активізації академічної мобільності як здобувачів вищої освіти, так і науково-педагогічних працівників, інтенсифікації публікацій у виданнях, які індексуються в наукометричних базах Web of Science та Scopus.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Недолік: Зазначений у профілі освітньо-професійної програми “Цикл/рівень” вищої освіти не відповідає Національній рамці кваліфікацій. Рекомендація: Привести у відповідність до Національної рамки кваліфікацій “Цикл/рівень” вищої освіти, змінивши його з “8 рівня” на “7 рівень”. Недолік: У профілі освітньо-професійної програми в пункті “Знання” підрозділу “Програмні результати навчання” некоректно сформульовано ПРЗ 2, ПРЗ 3, ПРЗ 7. Рекомендація: Усунути невідповідність у формулюванні ПРЗ 2, ПРЗ 3, ПРЗ 7, змінивши словосполучення “базові уявлення” на “спеціалізовані концептуальні знання”.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом ОПП відповідає Критерію 1, проте простежуються несуттєві недоліки, які можна усунути у процесі подальшої реалізації ОПП, тому Критерій 1 оцінюємо як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОПП «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)» складає 90 кредитів ЄКТС, з яких 67 кредитів ЄКТС (74,4 %) – обов’язкові компоненти, 23 кредити ЄКТС (25,6 %) – вибіркові компоненти. У межах обов’язкових компонент 9 кредитів ЄКТС (13,4 %) виділено для практичної підготовки (виробничої (педагогічної) практики), 12 кредитів ЄКТС (18 %) – для атестації. За циклами кредити ЄКТС розподілено в такий спосіб: для загальної підготовки виділено 9 кредитів ЄКТС (19,6 %), професійної підготовки – 37 кредитів ЄКТС (80,4 %). Освітні компоненти та кількість кредитів ЄКТС, виділених для їх опанування, в ОПП і навчальному плані (як денної, так і заочної форм навчання) збігаються. Обсяг ОПП та її окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) відповідає ст. 5 Закону України «Про вищу освіту».

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз документів ЗВО: ОПП (зокрема, переліку компонент ОПП та їх логічної послідовності, матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми та матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми), навчального плану, робочих програм навчальних дисциплін засвідчив, що ОПП має чітку структуру, освітні компоненти складають логічну взаємопов'язану систему теоретичної і практичної підготовки та підсумкової атестації магістрів. ОПП є структурованою у контексті загального часу навчання, а також змістовно. За семестрами/роками навчання кредити ЄКТС розподілено в такий спосіб: перший, другий і третій семестри містять по 30 кредитів; відповідно, перший рік навчання – 60 кредитів, другий – 30 кредитів. В ОПП освітні компоненти об'єднані у два цикли: загальної та професійної підготовки. ОПП містить розділи практичної підготовки та підсумкової атестації, а також передбачено кредити для вибіркових компонент. Практична підготовка передбачає виробничу (педагогічну) практику з української мови і літератури, англійської мови у закладах загальної середньої освіти, підсумкова атестація охоплює підготовку та захист кваліфікаційної роботи і кваліфікаційний екзамен з англійської мови та методики її навчання. Обов'язкові освітні компоненти, включені до ОПП, у сукупності призводять до досягнення заявлених цілей та програмних результатів навчання. Кожен програмний результат навчання охоплений змістом програми. Усі програмні результати навчання та компетентності досягаються виключно за рахунок обов'язкових компонент. Водночас, у деяких робочих програмах навчальних дисциплін не заповнено окремих даних щодо кількості виділених годин на певний вид роботи (приміром, у РПНД з ОК 6 в розділі «Опис навчальної дисципліни» для заочної форми навчання не зазначено кількості годин, відведених для консультацій; у РПНД ОК 9 в розділі «Опис навчальної дисципліни» не заповнено даних про кількість годин, виділених для заочної форми навчання, що радше є технічним недоглядом, оскільки в розділі 2 «Структура та обсяг навчальної дисципліни» ці години чітко розписано як для денної, так і заочної форм навчання).

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП повністю відповідає предметній області, визначеної для неї спеціальності 014 Середня освіта, предметна спеціалізація – українська мова і література, та додаткова предметна спеціалізація – англійська мова. Заявленими в ОПП об'єктами вивчення і діяльності є освітній процес у ЗЗСО, пов'язаний з вивченням мово- та літературознавчих дисциплін, сучасними технологіями навчання української мови і літератури та англійської мови, організацією педагогічного дослідження. Здобувач набуває інтегральної, а також загальних та професійних (фахових) компетентностей майбутнього вчителя української мови і літератури та вчителя англійської мови для успішного здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження. Усі освітні компоненти за своїм змістом відповідають спеціальності Середня освіта (за предметними спеціалізаціями – українська мова і література, англійська мова) і забезпечують набуття теоретичних знань з філологічних та лінгводидактичних дисциплін, практичних умінь і навичок у викладанні української мови і літератури та англійської мови, застосуванні сучасних технологій навчання, зокрема й за допомогою ІКТ тощо. Запропоновані в ОПП обов'язкові ОК, зокрема загальної та практичної підготовки й атестації, відповідають методам, методикам та технологіям, якими має опанувати майбутній вчитель української мови і літератури, англійської мови. Це в сукупності дає змогу досягти заявлених цілей та ПРН, що зображено у матрицях ОПП. Усі ПРН забезпечено лише обов'язковими освітніми компонентами.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обов'язку, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти регулює Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), процедуру обрання студентами вибіркових дисциплін – Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_vilniy_vibir_disciplin_e84b5.pdf), які розміщено у вільному доступі на вебсайті ЗВО. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти передбачає також участь у програмах мобільності, вибір бази практики, вільний вибір теми кваліфікаційної роботи тощо. Відповідно до Положення студенти мають широкий вибір дисциплін з Каталогу вибіркових дисциплін (<https://sspu.edu.ua/universitet/edusci/kataloh-vybirkovykh-dystsyplin>) і здійснюють цей вибір в особистому електронному кабінеті. Здобувачі можуть обирати дисципліни й з інших ОПП, незалежно від спеціальності чи підрозділу. Можливість вибору дисциплін з інших ОПП забезпечує підґрунтя для особистісного розвитку здобувача, забезпечення міждисциплінарності, додаткових можливостей для набуття соціальних навичок тощо. Процедура вибору здобувачами дисциплін у ЗВО є зрозумілими. Вони передбачають інформування про зміст вибіркових дисциплін, безпосередній запис на дисципліни, етап корекції, пов'язаний з виконанням умов щодо кількості студентів, які можуть бути записані на певну дисципліну, та формування груп. Згідно з п. 1.10 Положення обсяг вибіркових дисциплін для здобувачів освітнього рівня магістра складає не менше як 23 кредити ЄКТС (25,6 %), що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту». Каталог за другим (магістерським) рівнем вищої освіти містить 359 вибіркових дисциплін, з яких понад 30 стосуються безпосередньо ОПП «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)», що повною мірою забезпечує належну кількість та різноманітність дисциплін для вибору студентів. Аналіз анотацій вибіркових дисциплін, що будуть запропоновані здобувачам для вивчення в наступному навчальному році, а також робочих програм вибіркових дисциплін, що вивчаються у цьому році, засвідчує, що їх дібрано з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності й ринку праці, рівня задоволеності здобувачів, посилення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці, поглиблення дослідницьких умінь і навичок

(<https://fisf.sspu.edu.ua/serednia-osvita-ukrainska-mova-i-literatura-anhliiska-mova-2020>). Під час зустрічей ЄГ здобувачі вищої освіти підтвердили вільний вибір дисциплін, можливість їх обрання з інших ОПП та інших рівнів освіти, обізнаність із процедурою обрання вибіркових дисциплін. Аналіз наданих ЗВО сканкопій індивідуальних навчальних планів окремих здобувачів вищої освіти засвідчує забезпечення формування індивідуальної освітньої траєкторії, вони містять відповідні записи про вивчення студентами вибіркових дисциплін (blob:<https://office.naqa.gov.ua/cdo66cbe-a029-4279-8c06-bf4502bc03e7>).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Організація та проведення практик у ЗВО регламентується Положенням про проведення практик у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_praktiku_20dc6.pdf). Договори з базами практик оприлюднено та розміщено в загальному доступі на вебсайті ЗВО (<https://fisf.sspu.edu.ua/fakultet/pro-fakultet/dokumentatsiia>). ОПП передбачає проходження здобувачами вищої освіти виробничої (педагогічної) практики з української мови і літератури в профільній /старшій школі, англійської мови в основній школі, в обсязі 9 кредитів ЄКТС, тривалістю 6 тижнів у 3 семестрі. У такий спосіб тривалість практики складає 45 годин на тиждень (1,5 кредита ЄКТС), з яких 30 годин – безпосередня робота на базі практики, 15 годин – самостійна навчальна діяльність за програмою практики. Виробнича (педагогічна) практика включена до ОПП як окремий обов'язковий компонент. Частка практики складає 10% від загального обсягу кредитів ЄКТС, виділених на опанування ОПП. Практику забезпечено наскрізною програмою та робочими програмами практики з української мови і літератури в ЗЗСО

(https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/virobnicha_pedagogichna_praktika_z_ukrayinskoyi_movi_ta_literaturi_9fbc6.pdf), з англійської мови в ЗЗСО (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/gr_pedpraktika_angliyska_mova_2020_7b606.pdf). Виробнича (педагогічна) практика проводиться на базі шкіл м. Суми та Сумської області. Проходження виробничої (педагогічної) практики забезпечує формування у магістрантів загальних та фахових компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури, англійської мови для успішного здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження. Практика завершує формування системи професійних умінь і навичок здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем і є важливим етапом підготовки майбутнього вчителя. Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти за цією ОП зазначили, що ЗВО проводить настановну й підсумкову конференції практики, враховує побажання студентів щодо вибору бази практики. Загалом здобувачі задоволені компетентностями, здобутими під час практичної підготовки. Позитивно про практикантів відгукувалися і керівники від баз практик під час зустрічей з ЄГ. Крім того, за результатами проходження практики роботодавці надають характеристику щодо якості підготовки здобувача, яка зберігається в його особовій справі. За результатами опитування, що проводить ЗВО, стейкхолдери схвально оцінюють сформованість професійних компетентностей і soft skills здобувачів (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/09/17/ukr.mova-robotodavtci.pdf>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

На підставі аналізу ОПП, робочих програм навчальних дисциплін, силабусів, спілкування зі студентами з'ясовано, що набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок забезпечується переважною більшістю обов'язкових компонентів. Зміст обов'язкових навчальних дисциплін психологічного, педагогічного, методичного спрямування, практична підготовка дають змогу сформувати в студентів навички комунікації, лідерства, здатність брати на себе відповідальність, уміння працювати в команді, логічно, системно та креативно мислити, кваліфіковано комунікувати в різних критичних ситуаціях тощо. Оскільки ОПП має соціономічну спрямованість, то цілі, завдання та зміст ОПП повною мірою забезпечують набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Під час зустрічі з ЄГ здобувачі продемонстрували вільне володіння соціальними навичками, підтверджуючи їх сформованість.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійного стандарту немає.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

З'ясовано, що обсяг фактичного навантаження співвідноситься з обсягом ОПП у кредитах ЄКТС та збігається із заявленими ЗВО у відомостях про самооцінювання ОПП, що підтвердили під час зустрічей з ЄГ науково-педагогічні працівники і здобувачі. Співвідношення аудиторної та самостійної роботи визначається Положенням про самостійну роботу в СумДПУ імені А. С. Макаренка

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_srs_92846.pdf), відповідно до якого самостійна робота може скласти від 40 до 70 % від загального обсягу навчальної дисципліни. Обсяг одного кредиту ЄКТС складає 30 годин, з яких на самостійну роботу може припадати від 12 до 21 години. Окремі аспекти забезпечення самостійної роботи регламентуються також п. 4.4. Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf). Зміст та обсяги самостійної роботи з навчальних дисциплін визначено робочими програмами навчальних дисциплін і методичними рекомендаціями до самостійної роботи. Аналіз робочих програм навчальних дисциплін засвідчив, що їх розроблено відповідно до вищезазначених нормативних документів. У робочих програмах навчальних дисциплін визначено теми самостійної роботи, завдання, кількість виділених годин, перелік рекомендованої літератури, форми контролю за виконанням самостійної роботи тощо. На зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили, що їм достатньо часу для виконання самостійної роботи. Однак, онлайн опитування, проведене ЗВО щодо задоволеності організації дистанційного навчання, зумовленого поширенням пандемії Covid-19, засвідчило переваження самостійною роботою саме під час навчання в умовах карантину. ЗВО було ухвалено рішення, у разі виникнення повторної ситуації щодо організації дистанційного навчання, викладачам адаптувати навчальні програми з урахуванням особливостей дистанційного навчання: «урізноманітнити/ зменшити/ змінити кількість завдань для самостійного опрацювання» (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/06/27/zvit-distantsiye-navchannia.pdf>). Щодо обсягу ОПП та окремих освітніх компонентів здобувачів вищої освіти на зустрічі з ЕГ підтвердили, що на їхнє прохання було збільшено кількість кредитів ЄКТС для оволодіння англійською мовою, про що йдеться в протоколах профільних кафедр (https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/vityagz_protokolu_nomer_10_02128.pdf, https://fisf.sspu.edu.ua/images/2020/vityag_z_protokolu_11_88616.pdf).

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти на ОПП за дуальною формою навчання не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Зміст ОПП має чітку структуру, компоненти ОПП логічно пов'язані й дають змогу досягти заявлених програмних результатів навчання обов'язковими ОК, передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема за рахунок дисциплін вільного вибору. Процедури вибору здобувачами вибіркового дисциплін чіткі і зрозумілі. Забезпечено можливість вибору дисциплін з інших ОП, незалежно від спеціальності чи підрозділу, а також рівня освіти. Поновлення переліку вибіркового дисциплін відбувається з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності й ринку праці, рівня задоволеності здобувачів, посилення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці, поглиблення дослідницьких умінь і навичок. Ретельний підхід до визначення змісту практики, задоволеність роботодавців рівнем практичної підготовки здобувачів вищої освіти, набуття здобувачами необхідних у подальшій професійній діяльності компетентностей. Ефективне формування соціальних навичок.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабких сторін не виявлено. Рекомендуємо: Розглянути можливість запровадження на ОПП дуальної форми здобуття освіти з огляду на значну кількість здобувачів (10 осіб), які поєднують навчання на денній формі і працю в ЗЗСО.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОПП має чітку структуру та зміст, слабких сторін не виявлено. Вона повністю відповідає вимогам Критерію 2 і є взірцевою.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Експертна група констатує чіткість і зрозумілість Правил прийому для здобуття вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у 2020 році. Вони не містять дискримінаційних положень, обмежень чи привілеїв щодо доступу до навчання на ОП. Правила прийому оприлюднено на офіційному вебсайті ЗВО: <https://www.sspu.edu.ua/media/attachments/2020/06/15/pravylaprojomu2020.pdf>

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Аналіз Правил прийому для здобуття вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка у 2020 році засвідчив, що на спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), у межах якої реалізується ОПП, абітурієнти вступають за результатами вступного іспиту з іноземної мови та фахового іспиту з української мови і літератури. Як результати вступного іспиту з іноземної мови за заявою вступника можуть бути зараховані результати єдиного вступного іспиту з іноземної мови. Інших показників конкурсного відбору Правилами прийому для здобуття вищої освіти до СумДПУ імені А. С. Макаренка не передбачено.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема й під час академічної мобільності; вони відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.). Правила визнання результатів навчання, здобутих студентами в інших ЗВО, регулюють: Положення про організацію освітнього процесу в СумДПУ імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/07/osvprocespdf_merged_a50ec.pdf), Положення про академічну мобільність студентів Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_akademichnu_mobilnist_studentiv_46e20.pdf), Положення про перезарахування результатів навчання у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка (https://www.sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_perezarahuvannya_rezultativ_navchannya_a4e48.pdf). Усі положення є у вільному доступі для учасників освітнього процесу, їх розміщено на офіційному вебсайті ЗВО. Практики застосування правил визнання результатів навчання, отриманих здобувачами в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, на ОПП не було. Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ пересвідчилася, що вони обізнані з відповідними правилами.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Їх регулює «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка» (https://www.sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_a3e03.pdf). Аналіз Положення засвідчив, що воно містить чіткі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відповідно до п. 3.3. Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А. С. Макаренка визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, поширюється лише на нормативні дисципліни освітньої програми. Здобувачі вищої освіти обізнані з правилами визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, про що ЕГ пересвідчилася під час їхнього інтерв'ювання. Проаналізувати дотримання правил визнання результатів навчання, одержаних у неформальній освіті, неможливо через відсутність практики їх застосування на ОП. Наведений у звіті про самооцінювання приклад (с.12) не підпадає під правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що діють в СумДПУ імені А. С. Макаренка відповідно до вищезазначеного Положення.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Чіткість, прозорість, зрозумілість і доступність для всіх зацікавлених сторін Правил прийому на навчання за ОПП в СумДПУ імені А. С. Макаренка; відсутність у них дискримінаційних положень. Чіткість та зрозумілість правил визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, а також у неформальній освіті; їх доступність для всіх учасників освітнього процесу. Наявність Центру професійно-кар'єрної орієнтації та вступу на навчання, основним призначенням якого є профорієнтаційна та рекламно-інформаційна діяльність, залучення на навчання педагогічно спрямованої талановитої молоді, пропаганда кар'єрного зростання тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабка сторона: На вступному фаховому випробуванні не вимірюються рівневі початкові (вхідні) дидактична та методична компетентності, потрібні для навчання на ОПП «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)» за другим (магістерським) рівнем. Рекомендація: Внести до змісту вступного фахового випробування питань з дидактики та з методики навчання української мови і літератури в основній школі. Слабка сторона: Неврахування в Правилах прийому на навчання додаткових показників конкурсних відбору для вступників на здобуття освітнього ступеня магістра. Рекомендація: Передбачити в Правилах прийому на навчання для вступників на здобуття освітнього ступеня магістра нарахування додаткових балів за диплом призера всеукраїнських фахових олімпіад та конкурсів студентських наукових робіт, опублікованих статей за обраною спеціальністю у фахових наукових журналах, у наукових рецензованих виданнях та збірках студентських наукових робіт тощо.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання є прозорими і зрозумілими. Вказані недоліки не є суттєвими, що загалом відповідає вимогам Критерію 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес у СумДПУ відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу...» (<https://goo.su/2HJx>) здійснюється за такими формами: навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка, контрольні заходи. Згідно з «Порядком організації поточного, семестрового контролю та підсумкової атестації ...» (<https://goo.su/2hIL>) в університеті застосовуються елементи дистанційної форми навчання за допомогою різноманітних засобів, зокрема Viber, Moodle, електронної пошти. Для забезпечення належної якості дистанційного навчання співробітниками лабораторії дистанційної навчання здійснюється моніторинг наповненості дистанційних курсів. Між лабораторією та кафедрами існує тісна співпраця через відповідальних осіб, що працюють на кожній кафедрі. Створення анкет, організація опитувань, анкетування з питань якості організації освітнього процесу, якості освітніх програм здійснює Центр забезпечення якості вищої освіти відповідно до «Положення про центр забезпечення якості вищої освіти...» (<https://goo.su/2hNU>) та «Методичних рекомендацій до проведення анкетування з питань оцінювання освітнього процесу ...» (<https://goo.su/2hhV>). Опитування студентів щодо якості освітнього процесу відбувається двічі на рік, про що було повідомлено під час резервної зустрічі та зустрічі з адміністративним персоналом. У II півріччі 2019-2020 н.р. було здійснено опитування серед здобувачів щодо організації дистанційного навчання (<https://goo.su/2hIo>), якості викладання навчальних дисциплін за ОПП (<https://goo.su/2HiN>). Надані результати свідчать про достатній рівень задоволеності викладанням дисциплін, а також достатній рівень відповідності ОК відповідній ОП. Результати анкетування розміщуються на сайті ЗВО, надаються стейкхолдерам, кафедрам, студентському самоврядуванню, науково-методичним комісіям для врахування під час чергового розгляду та зміни ОП. Заслуховування на кафедрі та врахування результатів опитування здобувачів освіти щодо якості організації освітнього процесу було підтверджено під час зустрічі з академічним персоналом. Здобувачі вільно обирають теми проведення наукових досліджень та впроваджують їх результати в освітній процес закладів освіти, де вони працюють або проходили педагогічну практику. Були надані підтверджувальні документи (акти впровадження). Під час зустрічі зі здобувачами освіти було підтверджено, що вони обізнані та мають змогу вільного вибору навчальних дисциплін і можливість навчання за індивідуальним графіком. Загальний перелік дисциплін вільного вибору для магістрів є у вільному доступі на сайті університету (<https://goo.su/2hjY>).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Усі учасники освітнього процесу мають змогу своєчасно отримувати інформацію про цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок і критерії оцінювання у межах окремих ОК. Освітні компоненти ОП у вигляді робочих програм, силабусів та анотацій наявні у вільному доступі на сайті кафедри (<https://fisf.sspu.edu.ua/serednia-osvita-ukrainska-mova-i-literatura-anhliiska-mova-2020>). Також на цій сторінці представлено навчальний план, освітньо-професійну програму та відомості про самооцінювання ОП. Під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти було виявлено, що вони обізнані в освітніх компонентах ОП, критеріях оцінювання, знають покликання на робочі програми та силабуси дисциплін. На першому занятті з кожного ОК викладачі інформують здобувачів про мету й завдання, форми й методи роботи, критерії оцінювання, види звітності. На кафедрі наявний графік індивідуальних консультацій, під час яких здобувач освіти може отримати відповіді від викладача стосовно конкретної дисципліни та освітнього процесу. Здобувачі під час зустрічі повідомили про тісну взаємодію студентів з куратором, викладачами, студентським самоврядуванням. Вони зазначили, що всі проблемні питання щодо організації освітнього процесу одразу вирішуються.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу...» (<https://goo.su/2HJx>), «Положенням про науково-дослідну роботу студентів...» (<https://goo.su/2Hhv>). Підґрунтям для поєднання навчання та досліджень є вивчення здобувачами освіти ОК6, ОК7, ОК8, ОК9, ОК10 із циклу професійної підготовки, які стосуються української мови та літератури, методик їх викладання, а також англійської мови. Здобувачі освіти заохочуються на рівні кафедри за їхню публікаційну активність, участь у різноманітних освітньо-наукових заходах, роботу в наукових, навчальних лабораторіях фахового спрямування, зокрема лабораторії «Академічна культура дослідника» (<https://www.facebook.com/groups/240422139717865>), лабораторії медіаграмотності (https://mediaspaceteacher.blogspot.com/p/blog-page_23.html) та ін. Вони долучаються до наукових досліджень викладачів на засадах академічної свободи, беруть участь у заходах кафедр української мови і літератури, практики англійської мови. Експертам були надані підтвердження щодо перемог студентів у I, II етапах Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яценка, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт пам'яті професора Віталія Кейса, Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з української мови, літератури (з методикою викладання). Здобувачі вищої освіти залучені до двох грантових проєктів від міжнародної організації IREX: Медіакампус «Медіавчитель» (керівник проєкту – д.п.н. Семенов О.М.) та Школа відповідального батьківства «Медіапазли» (керівник проєкту – к.п.н. Ячменик М.М.). Інформація про обидва проєкти та його учасників подана на сайті університету (<https://goo.su/2hIp>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Робочі програми навчальних дисциплін затверджуються до початку навчального року терміном до п'яти років і можуть оновлюватися на основі низки відповідних положень, зокрема «Положення про внутрішній моніторинг...» (<https://goo.su/2Hhv>), «Рекомендації з навчально-методичного забезпечення...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/rekomendaciyi_gp_83065.pdf). Аналіз робочих програм обов'язкових освітніх компонентів виявив дату їх затвердження серпень-вересень 2020 року, що свідчить про факт їх оновлення. Хоча відповідно до «Рекомендацій з навчально-методичного забезпечення...» щорічні оновлення оформлюються у вигляді додатків до робочої програми навчальної дисципліни, кафедрою було вирішено оновити та перезатвердити власне самі робочі програми. У робочих програмах відображено форми контролю, результати навчання, критерії оцінювання результатів навчання, розподіл балів, засоби діагностики результатів навчання та іншу інформацію. У робочих програмах прописано конкретні бали за різні види навчальної діяльності, у том числі самостійну роботу. Оновлення змісту ОП також відбулося з урахуванням результатів моніторингу й періодичного перегляду ОПП, побажань і зауважень здобувачів та стейкхолдерів, у чому експерти мали змогу пересвідчитися під час зустрічей зі здобувачами вищої освіти та іншими стейкхолдерами. В основному зміни ОП стосувалися збільшення годин на вивчення англійської мови, збільшення годин на практичну підготовку. Змістове наповнення робочих програм навчальних дисциплін є авторським і систематично вдосконалюється з урахуванням наукових досягнень і сучасних практик. Наприклад, опанування дисципліною «Англійська мова» (ОК8) відбувається з використанням інтерактивної технології «English movie club», під час якої здобувачі аналізують уривки з англійських кінофільмів, готують відгуки на переглянуті фрагменти, проводять дискусії. На сторінці наукової бібліотеки ЗВО (<https://lib.sspu.edu.ua/library/DocSearchForm>) представлено методичне забезпечення для дисциплін, які викладаються на ОП. Під час зустрічі з допоміжними (сервісними) структурами було виявлено, що запит на конкретний підручник/посібник можна подати в електронному вигляді, і цей запит невдовзі буде виконаний. Студенти беруть участь у засіданнях кафедр та можуть вплинути на зміст освітніх компонентів. В ОП є розробник-магістрант. Слід звернути увагу на список літератури в окремих робочих програмах навчальних дисциплін. Робоча програма дисципліни «Англійська мова» (ОК8) в основному та додатковому переліку

рекомендованої літератури містить тільки три джерела, які були надруковані пізніше 2015 року. Робоча програма дисципліни «Сучасна українська література: основні тенденції розвитку» (ОК 7) містить 75% застарілих джерел, які були надруковані раніше 2015 року. Робоча програма дисципліни «Сучасна українська мова: актуальні питання» (ОК 6) містить тільки 1 джерело пізніше 2015 року.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

На факультеті активно розвивається міжнародна співпраця з Корпусом Миру США в Україні Відділом преси, освіти та культури Посольства США в Україні, із міжнародною асоціацією "LATEFL". Експертній групі були надані всі підтверджувальні документи (сертифікати, накази, посилання) та завантажені в Систему. Викладачі ОП, активно займаються зміцненням інтернаціональних зв'язків, накопичують закордонний досвід та використовують його для забезпечення якості освітнього процесу. Проф. О.М.Семенов, проф. І.М.Серебрянська пройшли стажування у Варшавському та Ягеллонському університетах у рамках проєкту «Інноваційний університет та лідерство. Фази I, IV». Проф. І.М. Серебрянська у 2020 році пройшла стажування за програмою «Advanced TESOL Certificate. Teachers of English to Speakers of Other Languages» на базі Американського освітнього інституту «TESOL Training International», Сан-Дієго, США; має сертифікат стажування у 2015 в університеті «Гуманітас», Сосновець (Польща) за програмою «Стратегія та механізми забезпечення академічної мобільності студентів». Викладачі, які забезпечують реалізацію ОП, беруть участь в проєктах з академічної мобільності. Доц. Кумеда О.П.– у межах співробітництва між Україною та Словаччиною працювала на посаді викладача української мови в Університеті Костянтина Філософа (м. Нітра, Словацька республіка). Здобувачі освіти залучені до участі в реалізації міжнародних проєктів, які здійснюють викладачі за ОПП: «Європеїзація докторських програм у галузі теорії освіти на засадах міждисциплінарного та інклюзивного підходів» (<https://goo.su/2hhW>, <https://goo.su/2hNw>), «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність» від IREX (<https://goo.su/2NHw>). За проєктом Програми Еразмус+ Жан Моне відбулася Літня школа з академічної культури, де учасниками були бакалаври факультету іноземної та слов'янської філології (<https://goo.su/2hhX>), засідання учасників гуртка «Академічна культура дослідника» із залученням стейкхолдерів (<https://goo.su/2hNX>), інші заходи. Також здобувачі залучені до роботи ресурсного центру професійного розвитку вчителів української мови і літератури (<https://rctpd.sspu.edu.ua>), студентської наукової лабораторії методики навчання іноземних мов і культур (<https://goo.su/2NHx>), науково-дослідних лабораторій «Медіакультура вчителя-словесника», українського фольклору та ін. Ячменик М.М. взяла участь у міжнародній лабораторії ідей «Youth Meets Media» (Молдова, Україна, Грузія, Киргизстан) за підтримки DW Akademie, де презентувала роботу наукового гуртка «Основи медіаграмотності майбутніх учителів» (<https://goo.su/2hhY>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

1. Створено достатні умови для саморозвитку та самореалізації особистості учасників освітнього процесу як в професійній, так і у творчій діяльності на засадах студентоцентрованого підходу. 2. В ЗВО систематично (щосеместрово) проводяться опитування студентів щодо якості навчання та викладання, у тому числі в умовах дистанційного навчання. Позитивною практикою є постійний зв'язок студентського самоврядування зі здобувачами вищої освіти. 3. Студенти долучаються до науково-дослідної роботи під керівництвом викладачів через систему гуртків, беруть активну участь у конференціях, конкурсах студентських наукових робіт, міжнародних проєктах. 4. Оновлення змісту ОП відбувається з урахуванням результатів моніторингу й періодичного перегляду ОП, побажань і зауважень здобувачів та стейкхолдерів. Студенти беруть участь у засіданнях кафедр та можуть вплинути на вміст освітніх компонентів. У робочих програмах прописано конкретні бали за різні види навчальної діяльності, у тому числі самостійну роботу. 5. У ЗВО створено умови для інтернаціоналізації діяльності на рівні викладачів та здобувачів освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

1. У робочих програмах дисциплін «Сучасна українська мова: актуальні питання» (ОК 6), «Сучасна українська література: основні тенденції розвитку» (ОК 7), «Англійська мова» (ОК 8) поданий застарілий перелік рекомендованої літератури. Рекомендуємо оновити перелік рекомендованої літератури у робочих програмах дисциплін «Сучасна українська мова: актуальні питання» (ОК 6), «Сучасна українська література: основні тенденції розвитку» (ОК 7), «Англійська мова» (ОК 8).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за освітньо-професійною програмою загалом відповідають визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей. Можемо стверджувати про загалом відповідність вимогам Критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Перевірка досягнення програмних результатів навчання відбувається на основі низки нормативних документів, зокрема «Положення про організацію освітнього процесу...» (<https://goo.su/2HJx>), «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті...» (<https://goo.su/2hkj>), «Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності...» (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/polojennya/15.pdf). Порядок і критерії оцінювання визначено «Положенням про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС» (<https://goo.su/2Nhy>). Під час зустрічі зі здобувачами було виявлено, що перед проведенням контрольних заходів (екзаменів) здобувачі на консультації можуть ознайомитися з правилами проведення екзамену, структурою екзаменаційних білетів тощо. Розклад занять можна подивитися у дистанційному режимі (<https://sspu.edu.ua/schedule>). Результати поточного контролю враховують активність студентів на занятті, виконання самостійної роботи, контрольних завдань. Оцінювання самостійної роботи окремо відзначається в академічних журналах (було надано підтверджувальні аркуші академічних журналів). Для встановлення здобувачем вищої освіти результатів навчання за конкретним ОК використовуються відповідні форми контрольних заходів, які дозволяють чітко перевірити досягнення ПРН. Зокрема, для ОК 6 «Сучасна українська мова: актуальні питання», ОК 7 «Сучасна українська література: основні тенденції розвитку» застосовується виконання тестових завдань та контрольних робіт, участь у дискусіях, самостійна робота, написання письмових, творчих робіт та ін. Для ОК 10 «Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти», ОК 9 «Методика навчання української мови в закладах загальної середньої освіти» та ін. застосовується виконання творчих та контрольних робіт, тестових завдань, усне та письмове опитування, розробка проєктів, презентацій тощо. Усі учасники освітнього процесу мають змогу своєчасно отримувати інформацію про цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок і критерії оцінювання у межах окремих ОК. Зазначена інформація відображена у робочих програмах навчальних дисциплін, які є у вільному доступі за покликанням (<https://goo.su/2HkJ>). У цих документах представлено форми контрольних заходів, критерії оцінювання результатів навчання за шкалою ЄКТС, розподіл балів, шкалу оцінювання, засоби діагностики результатів навчання. За словами начальника Центру забезпечення якості вищої освіти під час зустрічі з адміністративним персоналом, моніторинг обізнаності студентів з процедурами проведення контрольних заходів поки що не відбувається внаслідок піврічного існування Центру. Але в планах Центру є проведення таких заходів. Порядок і критерії оцінювання визначаються «Положенням про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС» (<https://goo.su/2Nhy>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт другого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) відсутній. Атестація здобувачів освітньо-професійної програми 014 Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи та кваліфікаційного екзамену з англійської мови та методики її навчання.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регулюється низкою документів, зокрема «Положенням про порядок оцінювання знань студентів...» (<https://goo.su/2hIi>), «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://goo.su/2Nii>), «Положення про проведення практик» (<https://goo.su/2hiJ>), «Положення про кваліфікаційну роботу у СумДПУ ім. А.С.Макаренка» (<https://goo.su/2hIj>), робочими програмами навчальних дисциплін і програмами практик. У них викладено правила та порядок проведення контрольних заходів, повторного

проходження контрольних заходів, шкала оцінювання поточного та підсумкового контролів, навчальної та виробничої практики та ін. Критерії, за яким оцінюється кваліфікаційна робота, відображена у «Положенні про кваліфікаційну роботу». Згідно зі звітом самооцінювання (С. 16), були випадки повторного проходження контрольних заходів здобувачами. Порядок оскарження результатів контрольних заходів (поточного та семестрового) відображений у «Положенні про апеляцію результатів навчання здобувачами освіти СумДПУ ім. А.С.Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/apelyaciyi_68f4b.pdf). Під час зустрічі з академічним персоналом було з'ясовано, що випадків оскарження результатів на цій ОП не було. Здобувачі теж підтвердили, що знають процедуру оскарження результатів контрольних заходів, про що їм повідомляють викладачі, куратори. Під час резервної зустрічі було з'ясовано, що забезпечення об'єктивності екзаменаторів здійснюється через опитування студентів щодо якості викладання дисциплін, «Положення про апеляцію результатів навчання здобувачами освіти...» (<https://goo.su/2hKk>). Крім того, критерії оцінювання контрольних заходів чітко прописано в робочих програмах дисциплін. За словами начальника навчального відділу, звернень студентів до деканату та навчального відділу щодо необ'єктивності оцінювання контрольних заходів не було. Порядок оскарження результатів підсумкової атестації відображено в «Положенні про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії» (<https://goo.su/2hhZ>), «Положенні про апеляцію результатів навчання здобувачів вищої освіти...» (<https://goo.su/2hKk>). Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу...», п. 4.7.3. (<https://goo.su/2hHZ>) підсумкова атестація здійснюється на відкритому засіданні екзаменаційної комісії, що забезпечує її об'єктивність та колегіальність при виставленні оцінки. Оцінювання за результатами практики теж має публічний характер. Захист практики проводиться у формі співбесіди магістранта із членами комісії від кафедри та факультету. Критерії оцінювання виробничої практики, форми організації і контролю практики відображено у наскрізній програмі виробничої педагогічної практики, що знаходиться у вільному доступі за покликанням (<https://goo.su/2HkJ>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності відображено у відповідних документах СумДПУ ім. А.С.Макаренка: Кодексі академічної доброчесності (<https://goo.su/2hi0>), Положенні про комісію з питань етики та академічної доброчесності (<https://goo.su/2Hi>), Положенні про систему забезпечення академічної доброчесності у освітньо-науковій діяльності (<https://goo.su/2hI>), Положенні про комісію з питань етики та академічної доброчесності (<https://goo.su/2HHZ>), Положенні про кваліфікаційну роботу (<https://goo.su/2HI0>). Усі положення з печатками і підписами викладено у вільному доступі на сайті ЗВО. Питання щодо академічної доброчесності та перевірки на плагіат розглядаються на дисциплінах «Інформаційні технології в освіті» (ОК 3), «Академічна культура педагога-дослідника» (ОК 2). Перевірка на плагіат здійснюється з використанням ліцензійного програмного забезпечення. У наказі «Про врегулювання процедури запобігання та виявлення плагіату...» (<https://fisf.sspu.edu.ua/images/2019/nakazi.pdf>) програмне забезпечення встановлено на базі Наукової бібліотеки Університету, призначено відповідальних співробітників, на сайті розташовано інструкцію для інтерпретації результатів (<https://library.sspu.edu.ua/perevirka-na-plagiat/>). Для перевірки на плагіат роботи надсилаються через електронну пошту. Запити на перевірку робіт можуть надсилатися як власне студентами, так і представниками кафедри. У Плані роботи університету на 2020-2021 н.р. (<https://goo.su/2hi1>) передбачено низку заходів щодо імплементації Кодексу академічної доброчесності. Викладачі-філологи взяли участь у тренінгах з академічної доброчесності (<https://goo.su/2Hi1>). Здобувачі долучаються до заходів з питань академічної етики і доброчесності у межах тижня академічної доброчесності (<https://sspu.edu.ua/akademichna-dobrochesnist>), лекції з академічної культури і академічної із залученням стейкхолдерів (<https://goo.su/2HI1>), міжнародної конференції «Академічна культура дослідника в освітньому просторі» (<https://goo.su/2Hi2>). За результатами опитування серед здобувачів вищої освіти 97,6 % респондентів відоме поняття плагіат та можливі ризики, пов'язані з ним (<https://goo.su/2hIs>). Фактів порушення академічної доброчесності виявлено не було. Дорадчим органом університету, який розглядає питання академічної доброчесності, є Комісія з питань етики та академічної доброчесності (<https://goo.su/2hi3>). На сайті ЗВО є покликання на номери Інформаційного вісника (<https://sspu.edu.ua/informatsiyniy-visnyk>), сторінку «Академічна доброчесність» (<https://goo.su/2hKl>). Експертам було надано підтверджувальні покликання на різноманітні заходи стосовно забезпечення академічної доброчесності. Крім того, було надано протоколи засідань кафедр, де обговорено основні положення Кодексу академічної доброчесності, розглянуто питання про попередній захист кваліфікаційних досліджень студентів ОПП денної та заочної форми навчання, у тому числі унікальність кваліфікаційних робіт.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

1. Форми та правила проведення контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, відображені у відповідних положеннях, робочих та навчальних програмах дисциплін. 2. На заняттях використовуються різні види навчальної діяльності, які оцінюються у межах заняття. У робочих програмах прописано конкретні бали за різні види навчальної діяльності, у том числі самостійну роботу. 3. На конкретних ОК використовуються відповідні форми контрольних заходів, які дозволяють чітко перевірити досягнення здобувачем

вищої освіти ПРН. 4. Процедура проведення, оцінювання та оскарження контрольних заходів регулюється низкою відповідних документів, які є у вільному доступі на сайті ЗВО. 5. Атестація здобувачів відбувається у формі захисту кваліфікаційної роботи та кваліфікаційного екзамену з англійської мови та методики її навчання. 6. У ЗВО розроблена низка положень щодо забезпечення академічної доброчесності, реалізуються різноманітні заходи навчального та наукового спрямування. Студенти обізнані про необхідність дотримання академічної доброчесності. Позитивною практикою є наявність дисципліни «Академічна культура педагога-дослідника» (ОК 2), централізованого підходу до перевірки робіт на плагіат.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

1. Відсутність моніторингу обізнаності студентів з процедурами проведення контрольних заходів. 2. Застарілість «Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії», яке було затверджено 2015 року. Рекомендуємо: 1. Реалізувати періодичний моніторинг обізнаності студентів з процедурами проведення контрольних заходів у межах роботи Центру забезпечення якості вищої освіти. 2. Оновити «Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії» відповідно до сучасних умов.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

В ОПП загалом дотримано вимоги Критерію 5 до форм, методів, правил та процедур проведення контрольних заходів. Виявлені недоліки суттєво не впливають на якість освітньої програми.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Інформацію про склад кафедри української мови і літератури та кафедри практики англійської мови представлено на офіційних сторінках кафедр (<https://fisf.sspu.edu.ua/pro-kafedru-umil>, <https://fisf.sspu.edu.ua/kafedra-praktyku-anhliiskoi-movy>). Аналіз профілів викладачів в Гугл Академії засвідчив, що майже всі викладачі активно займаються науковою діяльністю, мають h-індекс від 1 до 14, публікують наукові статті відповідно до тематики дисциплін, що викладаються на ОП. Усі викладачі, які забезпечують реалізацію ОП, мають науковий ступінь доктора/кандидата наук і вчене звання професора/доцента. Аналіз дипломів та базової освіти викладачів засвідчив, що професійна кваліфікація викладачів відповідає дисциплінам, які вони викладають на означеній ОП. Слід додати, що Тарасова Т.Б. має професійну кваліфікацію вчителя біології, хімії середньої школи, проте викладає ОК1 «Психологія освіти». Водночас, вона є кандидатом психологічних наук, закінчила у 2017 році курси підвищення кваліфікації за спеціальністю викладач психології, що свідчить про відповідність професійної кваліфікації. Аналіз зведеної інформації про викладачів ОП, поданої у таблиці 2 звіту самооцінювання, виявив у більшості викладачів відповідність більше 8 підпунктів пункту 30 ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти. Результати онлайн-опитування здобувачів освіти, які вчать за відповідною ОП, щодо якості викладання навчальних дисциплін у II півріччі 2019-2020 н.р. (<https://goo.su/2Hkv>) свідчать про достатній рівень задоволеності викладанням дисциплін, достатній рівень відповідності ОК відповідній ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів регулюється «Порядком проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДПУ імені А.С.Макаренка» (<https://goo.su/2Hiz>). Науково-педагогічні працівники звітують про виконання контрактних зобов'язань на конкурсній комісії. Комісія визначає ступінь відповідності кваліфікаційним вимогам, ліцензійним умовам, рівень науково-професійної активності, відповідність професійної, академічної кваліфікації цілям ОПП; враховується рейтинг викладачів. Рейтинг науково-педагогічних працівників 2018-2019 років представлено у вільному доступі на сторінці ЗВО (<https://goo.su/2H14>). Покликання на рейтинг за 2019-2020 роки відсутнє, оскільки нарахування балів здійснюється у жовтні. Це було підтверджено під час зустрічі керівником та менеджментом ЗВО. За словами гаранта, склад кафедри майже не змінюється.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

В СумДПУ імені А.С. Макаренка працює рада роботодавців (<https://goo.su/2hi5>), одним із завдань якої є забезпечення відповідності навчальних планів і програм з урахуванням вимог та потреб роботодавців. До складу розробників та рецензентів ОП входять представники роботодавців. Також різні стейкхолдери беруть участь у проведенні занять з дисципліни «Методика навчання української мови в закладах загальної середньої освіти» (ОК9), засіданнях кафедр, круглих столах, конференціях, інших заходах. Під час відкритої зустрічі учасники підтвердили активну участь у різноманітних заходах, які організовує кафедра української мови і літератури. Вчителі, методисти під час зустрічі з роботодавцями відмітили високу фахову підготовку здобувачів освіти під час проходження педагогічної практики, що вже є позитивною практикою на цій ОП. Вони теж підтвердили свою активну участь у різноманітних науково-методичних заходах. Крім того, вони звернули увагу на доречності поєднання в освітній програмі української мови і літератури, а також англійської мови, мотивуючи це поєднання необхідністю в міждисциплінарній кваліфікації та затребуваністю таких фахівців на ринку праці. У межах «Дискусійної платформи» (вислів гаранта) викладачами кафедр була організована низка заходів, на яких обговорено актуальні питання щодо організації освітнього процесу. Для здобувачів вищої освіти була проведена лекція-діалог з академічної культури й академічної доброчесності в аудиторно-дистанційному форматі із залученням стейкхолдерів, зокрема начальника Державної служби якості освіти в Сумській області Рябухи А.П. (<https://goo.su/2HIB>); майстер-клас «Gamification in the English Teaching Process» із залученням О.Чечуліна, учителя Класичної гімназії м. Суми (<https://goo.su/2hic>); майстер-клас «Емоційний інтелект педагога: як бути щасливим?» із залученням Загорко В.В., методиста Інформаційно-методичного центру управління освіти і науки Сумської міської ради (<https://goo.su/2hiC>); вебінар-зустріч «Дистанційне-навчання: онлайн-інструменти» із залученням засновниці та методиста англійської школи OWLschool у місті Сумах Железняк Дар'ї; презентація поетичної збірки "Бедлам" на факультет іноземної та слов'янської філології. Автор збірки Алла Миколаєнко – українська поетеса, журналіст, редактор (<https://goo.su/2HI5>). Експертам були надані підтвердження щодо участі різних стейкхолдерів в освітньому процесі, який здійснюється на цій ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Для забезпечення якісної підготовки здобувачів освіти у межах реалізації ОП кафедра української мови та літератури та кафедра практики іноземної мови залучають до освітнього процесу викладачів провідних вітчизняних закладів вищої освіти й закордонних партнерів, мовознавців, краєзнавців та інших фахівців. Кафедрою були надані підтвердження (покликання) на співпрацю з провідними вітчизняними освітніми установами, зокрема з викладачами Національним педагогічним університетом імені М.П.Драгоманова д.філ.н., професор Мацько Л.І., <https://goo.su/2HI5>, <https://goo.su/2HI5>, д.філ.н., професор Кравець Л.В. (<https://goo.su/2HI6>). У співавторстві з Мацько Л.І. та іншими фахівцями було створено Програму для профільного навчання учнів ЗНЗ (<https://goo.su/2HI6>), навчально-методичний посібник «Українська мова. 10 клас. Профільний рівень, українська філологія». Збоку Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України з кафедрами, які відповідають за реалізацію ОП, активно залучаються д.пед.н., професор Вовк М.П. (вебінар для аспірантів, магістрантів, студентів <https://goo.su/2hi7>), спільний майстер-клас з академічної культури (<https://goo.su/2HI7>), д.пед.н., професор Лаврінченко О.А. (Педагогічна майстерність у дії, <https://goo.su/2hi8>) та ін. Також були надані підтвердження у вигляді покликань залучення провідних фахівців з Українського мовно-інформаційного фонду НАН України, Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, інших закладів вищої освіти. До організації освітнього процесу долучаються закордонні викладачі та професіонали практики. У межах програми «Спеціаліст з викладання англійської мови» Венді Фінлейсон (Wendy Finlayson), стипендіат Державного департаменту США, провела інтерактивну лекцію, яка була присвячена питанням сучасної системи освіти Сполучених Штатів Америки (<https://goo.su/2hi9>). За ініціативою Венді Фінлейсон була організована науково-практична конференція «Впровадження медійної грамотності у практику навчання англійської мови у 21 столітті», яка проходила на базі Сумського державного університету за фінансової підтримки Посольства США в Україні (<https://goo.su/2HI9>). В онлайн режимі відбувалося обговорення актуальних проблем міжнародного освітнього простору разом із колегами-освітянами з Казахстану (<https://goo.su/2HI9>). Експертам були надані підтвердження щодо участі різних викладачів та професіоналів практиків в освітньому процесі, який здійснюється на цій ОП. Здобувачі вищої освіти під час зустрічі підтвердили участь у лекціях, семінарських заняттях закордонних фахівців.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Згідно з «Порядком підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників у СумДПУ імені А.С. Макаренка» (<https://goo.su/2hiA>) викладачі мають право підвищити свою кваліфікацію або пройти стажування в Україні або за кордоном. Керівництво сприяє активній участі викладачів у стажуванні через оформлення відряджень та коригування розкладу занять. Аналіз зведеної інформації про викладачів ОП, поданої у таблиці 2 звіту самооцінювання, підтвердив факт підвищення кваліфікації або стажування всіх викладачів у період з 2015 по 2020 роки. Крім того, окремі викладачі ОП пройшли міжнародне стажування у Польщі (Семеног О.М., Серебрянська І.М.), США (Серебрянська І.М.). Доц. Кумеда О.П. працювала на посаді викладача української мови в

Університеті Костянтина Філософа (м. Нітра, Словацька республіка). В університеті функціонують різноманітні курси, проводяться тренінги та семінари. Усі члени кафедр узяли участь у тренінгах із розробки і проведення дистанційних курсів. Розвиток академічної майстерності викладачів відбувається через наукову активність, участь у всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема щорічній міжнародній конференції «Академічна культура дослідника в освітньому просторі» (<https://goo.su/2h1a>). НПП публікують статті у закордонних та фахових виданнях, мають публікації, що індексуються у Scopus та Web of Science. Усі викладачі ОП та найбільш активні студенти (Зякун Аліна та Горбатенко Ірина) зареєстровані в наукових мережах Google Scholar, де регулярно оприлюднюють результати власних досліджень. Для забезпечення ефективного поєднання освітньої та наукової діяльності у науковій бібліотеці університету є доступ здобувачів до міжнародних баз даних Scopus, Web of Science та Springer.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система стимулювання й заохочення викладачів у СумДПУ регламентується Положенням про встановлення надбавок і доплат працівникам університету, Положенням про преміювання працівників, Положенням про порядок надання матеріальної та разової матеріальної допомоги працівникам, Положенням про надання щорічної грошової винагороди педагогічним працівникам за сумлінну працю, зразкове виконання службових обов'язків, які є складовою Колективного договору (додатки 3, 4, 11, 12), доступного за покликанням (<https://goo.su/2HiA>), Положенням про почесні звання СумДПУ імені А.С. Макаренка (<https://goo.su/2HiA>), Положенням про рейтингову систему оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників (<https://goo.su/2h1A>). Під час зустрічі з керівником та менеджментом ЗВО було з'ясовано, що викладачі університету упродовж 5 років беруть участь у загальному рейтингуванні. Підсумкові рейтингові показники діяльності викладачів ураховуються при обранні на посади, поданні на нагородження, присвоєнні звань тощо. Викладачі, які у загальному рейтингу науково-педагогічних співробітників посідають місця 1-60, отримують різноманітні заохочення. Кафедра української мови і літератури посідає призиви місця серед інших кафедр університету, за що неодноразово отримувала грошові заохочення. Завідувач кафедри Семенов О.М. за результатами 2018-2019 року посіла 1 місце за рейтингом завідувачів кафедр та викладачів (<https://goo.su/2hib>). Викладачі кафедр, які беруть участь в реалізації ОП, теж отримують різноманітні грошові та негрошові заохочення. Зокрема, Л.Горболіс, Н.Кириленко, О.Семенов, Т.Тарасова були заохочені винесенням їхніх прізвищ на Дошку пошани університету «Кращі імена» (були надані відповідні накази по університету). Також викладачі відмічені різними державними та університетськими нагородами. Крім того, серед університетських нематеріальних нагород, якими відзначаються кращі викладачі, є почесні звання, якими заохочуються НПП відповідно до Положення (<https://goo.su/2HiB>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

1. Професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, відповідає дисциплінам, які вони викладають на зазначеній ОП. 2. Під час зустрічі роботодавці (вчителі, методисти) відмітили високу фахову підготовку здобувачів вищої освіти під час проходження ними педагогічної практики. 3. Стейкхолдери беруть активну участь у різноманітних науково-методичних заходах, що організуються кафедрою. 4. До освітнього процесу у межах ОП залучаються викладачі провідних вітчизняних закладів вищої освіти, закордонні партнери, мовознавці, краєзнавці та інші фахівці. Позитивною практикою є тісні зв'язки з міжнародними організаціями та закладами вищої освіти у межах спільного виконання проектів та закордонного стажування. 5. ЗВО заохочує наукову та викладацьку активність за допомогою різних способів (матеріального та нематеріального заохочення). Кількісним показником науково-педагогічної активності є загальний рейтинг викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

1. Публікаційна активність Удовиченко О.М. більше стосується майбутніх вчителів інформатики, а не майбутніх вчителів української мови і літератури. У Захарової В.А. в Гугл Академії немає публікацій за 2020, 2018 роки, за 2019 рік тільки 1 публікація. Рекомендуємо: 1. Викладачам Захаровій В.А., Удовиченко О.М. підвищити власну публікаційну активність у межах забезпечення ОП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Загалом вимоги Критерію 6 дотримано: заклад демонструє систематичне підвищення рівня наукової та викладацької майстерності викладачів. Виявлені недоліки суттєво не впливають на якість освітньої програми.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічна база ЗВО та факультету, на якому впроваджується ОП зокрема здатна забезпечити якісну підготовку фахівців. Здобувачі мають можливість користуватися сучасними аудиторіями, матеріалами та устаткуванням. В університеті функціонує читальний зал з безкоштовним доступом до інтернет та навчальна бібліотека (<https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/zvit-rectora-2019.pdf>), що налічує близько ста тисяч примірників (в тому числі, електронних). Окремо варто відмітити наявність відділу іноземної наукової літератури. У корпусі, де проходить навчання здобувачів даної ОП функціонують аудиторії з сучасним мультимедійним устаткуванням та мультифункціональний лінгафонний кабінет. Соціальні умови здобувачів забезпечено наявністю гуртожитків, закладу громадського харчування, різноманітних спортивних комплексів, медичного пункту та осередку психологічної підтримки (<https://sspu.edu.ua/psykholohichna-sluzhba>). Окрім того, в університеті розміщена велика кількість студентських осередків зі зручними диванами та доступом до wi-fi. Варто відмітити, що для студентського самоврядування є спеціально відведена аудиторія, що дозволяє здобувачам почувати себе більш комфортно не лише під час навчання, а в позааудиторній діяльності. В самоаналізі ОП зазначалося, що фінансування є достатнім. Обсяг фінансових, матеріально-технічних ресурсів визначається щороку з урахуванням можливостей бюджету університету. Для удосконалення МТЗ вживаються заходи: формування плану закупівлі (щорічно); облаштування сучасних спортивних майданчиків; оновлення фонду бібліотеки та репозитарію. Під час експертизи інформація підтвердилася.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей виявився очевидним той факт, що викладачі та здобувачі вищої освіти мають безоплатний доступ до мережі інтернет, репозитарію бібліотеки, лінгафонних кабінетів та інших ресурсів.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час виїзної експертизи було встановлено, що освітнє середовище не являє собою небезпеки для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. В корпусах та аудиторіях створено всі належні умови задля продуктивної та зручної роботи здобувачів. В університеті функціонує ряд структур, які гарантують безпеку: відділ охорони праці (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_viddil_ohoroni_praci_sumdpu_9ec11.pdf), пункт охорони здоров'я, опорний пункт поліції, загін охорони «Сокіл», відділ соціальної та культурно-масової роботи. Окрім того, в університеті діє досить активна система психологічної підтримки (<https://sspu.edu.ua/psykholohichna-sluzhba>), що включає в себе спільну роботу психолога та студентського самоврядування. Задля вирішення психологічних проблем здобувачів постійно проводяться різноманітні заходи та тренінги, зокрема: «Адаптація студентів до навчання», «Згуртованість колективу», «Діагностика адаптації до умов проживання у гуртожитку», «Діагностика потреби психологічної допомоги студентам», «Студентське життя поза межами навчання» тощо. Науково-педагогічні працівники і здобувачі регулярно проходять інструктажі з охорони праці та протипожежної безпеки. У самоаналізі ОП зазначалося, що функціонують різного роду додаткові гуртки та студентські організації, задля забезпечення різнобічного розвитку особистості, зокрема: бюро Наукового товариства (кер. А.Корнієнко) («Положення про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених СумДПУ» (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_naukove_tovaristvo_studentiv_819c3.pdf), проблемні групи, наукові гуртки, науково-дослідні лабораторії «Академічна культура дослідника в освітньому просторі», літературного краєзнавства, сучасних технологій навчання іноземних мов і культур, методики навчання іноземних мов і культур (<https://sspu.edu.ua/naukovi-pidrozidily>), літературно-мистецька студія «Орфей». Окрім того, проводяться різного роду заходи волонтерського спрямування: спортивні, інтелектуальні ігри, дебатні турніри, тренінги; тематичні вечори з патріотичного та громадянського виховання, краєзнавчі екскурсії, творчі зустрічі, квести, народознавчі свята. Під час зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування інформація підтвердилася та було виявлено їх досить активну участь в усіх вищеперечислених та інших позанавчальних заходах.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У Сум ДПУ діє ряд документів, керуючись якими, університет регулює комунікацію зі здобувачами, зокрема, п.б.3. Статуту СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf). Організаційна, інформаційна та консультативна підтримка здійснюється безпосередньо на заняттях викладачами, через деканат факультету, кураторів, студентське самоврядування, відділ соціальної та культурно-масової роботи тощо. За допомогою студентського самоврядування організовуються різноманітні спортивні, волонтерські та інші виховні заходи. Функціонує психологічна служба, що надає допомогу та консультації здобувачам вищої освіти. Створена скринька Довіри, яка перевіряється щотижня. Інформаційну підтримку факультет також забезпечує за допомогою сайту університету, факультету, кафедр та через соціальні мережі (створено групи кафедр та факультету в мережі Facebook, Viber, до яких входять здобувачі ОП, випускники, викладачі кафедр). Всю необхідну інформацію можна знайти на сайті університету. Керуючись постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1045 «Деякі питання виплати соціальних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» університет проводить соціальну підтримку здобувачів за допомогою нарахування стипендій (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2019/Untitled.FR124_0313e_293674966.pdf). Згідно із Законом України «Про вищу освіту» для організаційної підтримки здобувачів в університеті створено всі необхідні ресурси.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Університет створює достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами, зокрема, розроблено і затверджено Порядок супроводу осіб з особливими освітніми потребами в університеті. Університет регламентував спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти у «Правилах прийому для здобуття ВО... у 2020 р.» (<https://www.sspu.edu.ua/media/attachments/2020/06/15/pravylaproyomy2020.pdf>). Особи з інвалідністю внаслідок війни та особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи проходять вступні випробування у формі співбесіди. У приміщеннях університету встановлено пандуси для інвалідних візків. Здобувачі мають вільний доступ до інфраструктури освітнього закладу, відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я. Крім того наявність в університеті зали інформаційних технологій дає змогу здобувачам з особливими освітніми потребами отримати доступ до всіх структур університету. За ОП здобувачі з особливими освітніми потребами не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура врегулювання конфліктів за ОП здійснюється відповідно до Положення про розгляд скарг та звернень громадян у СумДПУ (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_rozglyad_skarg_ta_zvernen_gromadyan_4495d.pdf). Звернення здобувачів фіксуються в журналі реєстрації заяв, скарг та пропозицій. Після того вони вивчаються посадовими особами ЗВО. В разі потреби, за умови наявності додаткових матеріалів, уживаються заходи для об'єктивного вирішення поставлених питань, з'ясовуються і усуваються причини. Крім того, в університеті працює фахівець із питань протидії корупції та служба психологічної підтримки, до якої має можливість звернутися кожен здобувач. За словами здобувачів ОП, з інформацією вони ознайомлені. Упродовж періоду навчання здобувачів вищої освіти за ОП випадків сексуальних домагань, дискримінації, корупції не траплялося.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Сильними сторонами вважаємо потужну матеріально-технічну базу та досить широкий репозитарій бібліотеки; забезпечення умовами навчання здобувачів з особливими освітніми потребами; гарно налагоджену роботу відділу виховної та психолого-педагогічної роботи, студентського самоврядування і профспілки; наявність локального студентського простору; велику кількість позааудиторних заходів та функціонування різноманітних гуртків, секцій, студій та клубів; можливість отримати безкоштовну медичну та психологічну допомогу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недоліків виявлено не було.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на все побачене на онлайн трансляції, недоліків виявлено не було. Критерій 7 дотримано на високому рівні. Під час ознайомлення з нормативними документами ЗВО та безпосередньо під час експертизи було встановлено, що здобувачі та викладачі мають всі необхідні умови для комфортної роботи та фізичного і психологічного здоров'я (безоплатний доступ до інфраструктури, що необхідна для навчання і викладання, мають велику кількість можливостей для позааудиторної діяльності та загального розвитку тощо). У ЗВО налагоджена система консультаційної, організаційної, соціальної, освітньої та інформативної підтримки, яка поширена і на здобувачів за ОП. Наявність в університеті зали інформаційних технологій, що дає змогу здобувачам з особливими освітніми потребами та всім учасникам освітнього процесу отримати безперешкодний доступ до всіх структур університету, і є особливо актуальним у час карантину дає підстави вважати ОП взірцевою згідно з критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка існує низка документів та дієвих процедур, якими регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм: «Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf), «Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.sumy.ua/images/files/doc_files/2016/polozhennya_pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_sumpdu_1940540807.pdf), «Положення про освітні програми у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_op_ff69e.pdf). На факультеті активно працюють структури, відповідальні за впровадження, моніторинг, перегляд і оновлення ОП: кафедри української мови і літератури, практики англійської мови, науково-методична комісія, вчена рада факультету, навчальний відділ, ЦЗЯВО, Комісія із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, Рада роботодавців, Рада стейкхолдерів, Асоціація випускників, Вчена рада університету. Існує чіткий алгоритм періодичного перегляду ОП: протягом кожного навчального року, за допомогою різноманітних опитувань, проводиться моніторинг думки здобувачів; наприкінці навчального року члени робочої групи та стейкхолдери здійснюють аналіз ОП, за результатами якого заслуховуються пропозиції щодо вдосконалення змісту ОК та внесення змін. Усі рекомендації та зауваження, які були висловлені під час реалізації цієї ОП, були взяті до уваги та відобразилися в останній редакції ОП (збільшено на 6 кредитів ОК Англійська мова, змінено ОК «Методика викладання української мови у ЗЗСО» на «Методику навчання української літератури у ЗЗСО»; введено ОК Сучасна риторика, Стильові тенденції в українській літературі, Український літературний процес кінця ХХ-поч. ХХІ ст. та його вивчення в школі; уведено ОК Методика навчання англійської мови (3 кредити), змінено форму підсумкового контролю з ОК Англійська мова (із заліку на іспит) тощо). Під час зустрічей зі стейкхолдерами та представниками студентства цей факт було неодноразово підтверджено. Експертна група дійшла висновку, що у ЗВО (зокрема, на акредитованій ОП) панує злагоджена система надання якісної освіти.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Процедура врахування пропозицій здобувачів ВО щодо перегляду ОП і внесення змін передбачена «Положенням про організацію освітнього процесу...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_bb7d2.pdf). Свою думку щодо покращення ОП здобувачі мають можливість висунути шляхом подання усних пропозицій завідувачам кафедр та викладачам під час освітнього процесу або анонімного анкетування, що регламентується «Методичними рекомендаціями до проведення анкетування з питань оцінювання освітнього процесу...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/metod_rekomend_do_provedennya_anket_z_pitan_ocinyuvannya_osv_proc_c391e.pdf) із затвердженими формами анкет. Анкетування проводиться як в електронному форматі за допомогою Google-форм (https://sspu.edu.ua/media/attachments/2020/09/14/zvit_uk_mowa_lit_2019-2020.pdf), так і за

допомогою поперевих носіїв. Отриману в результаті опитувань інформацію аналізує та систематизує Центр забезпечення якості вищої освіти. Матеріали передаються для ознайомлення керівництву Університету, факультету з подальшим обговоренням на засіданнях кафедр, науково-методичної комісії тощо. На факультеті навчаються студенти, які входять до складу вченої ради факультету (Прихідько Ю., Ковтуненко О., Іванько А.), науково-методичної комісії факультету (Зякун А., Замошнікова В.). Вони мають можливість через публічні виступи на зустрічах висловлювати свої думки та пропозиції з питань покращення ОП та інших процедур забезпечення її якості. Крім того, згідно з п. 6.3.11 «Статуту ...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/statut_sumdpu_df175.pdf), «Положення про студентське самоврядування...» (<https://sspu.edu.ua/media/attachments/2019/10/11/stud-samovriaduvannia.pdf>), органи студентського самоврядування беруть участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення освітнього процесу та в заходах щодо забезпечення якості вищої освіти, вносять пропозиції щодо змісту ОП і навчальних планів, беруть участь у стипендіальних комісіях, організації дозвілля, оздоровлення, побуту. Під час акредитації студенти підтвердили, що їх думка враховується.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час експертизи було встановлено, що роботодавці досить тісно співпрацюють з факультетом. Порядок залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП визначено п.1.4. «Положення про раду роботодавців...» (https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_radu_robotodavciv_sumdpu_imeni_as_makarenka_5dc93.pdf). Для вдосконалення ОП була створена експертна рада стейкхолдерів (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/nakaz_pro_zatverdzhennya_skladu_ekspertnih_rad_steykholderiv_za_op_897aa_10c09.pdf). Стейкхолдери беруть активну участь у навчальному процесі здобувачів через ряд заходів, зокрема: науково-практичні конференції, науково-методичні семінари, майстер-класи, тренінги, презентації тощо. Зокрема, на вступні іспити до магістратури запрошується вчитель. Спостерігається висока зацікавленість роботодавців в якості освіти випускників, регулярно проходить перегляд ОП та висувуються пропозиції щодо покращення. За їх словами, пропозиції та зауваження завжди враховуються. Здобувачі підкреслювали свою зацікавленість в зустрічах зі стейкхолдерами.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В університеті функціонує відділ працевлаштування, професійної освіти та додаткових платних послуг (<https://sum.dcz.gov.ua/>), що проводить моніторинг інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Це забезпечується насамперед наявністю зв'язку випускників з факультетом. Збір інформації проходить різними шляхами: у процесі спілкування, під час практик в школах, профорієнтаційної роботи тощо. Випускників запрошують на тренінги, майстер-класи, семінари для здобувачів. Щороку університет проводить ряд заходів для співпраці та обміну досвідом між випускниками, здобувачами та роботодавцями, зокрема: «Педагогічний фестиваль», «Ярмарок вакансій», Форум випускників, діяльності Асоціації випускників факультету, керівником якої є О.Федина, партнерів та друзів Університету, факультету (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/pro_asociaciyu_vipuskniviv_studentiv_ta_druziv_de8f1.pdf) У 2018-2020 рр. 14 випускників було працевлаштовано у школах.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система забезпечення якості закладу вищої освіти та університет в цілому реагує на недоліки в ОП досить швидко. Під час зустрічей з роботодавцями, здобувачами та іншими структурами на конкретних прикладах було встановлено, що всі недоліки досить швидко усуваються. З наведених на зустрічах прикладів: на прохання здобувачів ВО збільшено кількість кредитів на опанування ОК Англійської мови (із 7 до 14 кредитів), уведено ОК Методика навчання англійської мови (3 кредити), що дає змогу вивчати іноземну мову більш якісно; на виробничу (педагогічну) практику в ЗЗСО, у тому числі з англійської мови збільшили кількість кредитів до 9, на думку роботодавців, це дасть змогу здобувачу навчитися швидше адаптуватись до робочого місця.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У самооцінюванні ОП було зазначено, що попередня експертиза проходила 23 листопада 2019 р. На експертні висновки щодо ОПП було відредаговано таким чином: 1. Збільшено кількість кредитів на опанування ОК Англійської мови (із 7 до 14 кредитів), переглянуто зміст РН з англійської мови та форму контролю (іспит); уведено

ОК Методика навчання англійської мови (3 кредити), що дозволяє більш якісно оволодіти іноземною мовою; на виробничу (педагогічну) практику в ЗЗСО, у тому числі з англійської мови відведено 9 кредитів; скореговано робочу програму з практик; до кваліфікаційного іспиту з англійської мови уведено складову з методики її навчання, що дозволяє присвоювати кваліфікацію «Вчитель англійської мови». 2. На прохання здобувачів ВО та стейкхолдерів виробничу (педагогічну) практику заплановано у третьому семестрі після вивчення ОК 9, ОК 10, ОК 11. 3. В університеті створено регламентований механізм про зарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_neformalnu_osvitu_azsoz.pdf), і розпочато практику перезарахування результатів навчання з неформальної освіти. 4. Науково-педагогічні працівники, які обслуговують ОПП, активізувалися щодо публікацій у наукометричних базах (Семенов О.М. – 3 публ., Удовиченко О.М. – 1 публ., Бойченко М.А. – 3 публ.; подано до друку: Горболіс Л.М.-1 публ., Серебрянська І.М. – 2 публ.). Викладачі видають монографії, посібники з грифом СумДПУ, публікують статті у фахових та міжнародних виданнях. 5. У зміст ОК1, ОК2, ОК3 уведено теми з академічної доброчесності, проводяться відповідні заходи (Тиждень академічної доброчесності, міждисциплінарні лекції-вебінари, анкетування здобувачів). 6. З метою оволодіння методологією і методами наукового дослідження уведено ОК Академічна культура педагога- дослідника. 7. Матеріально-технічна база постійно модернізується (створено лінгафонний кабінет для кращого опанування іноземної мови, відремонтовано аудиторії); бібліотечний фонд університету оновлений сучасними підручниками та посібниками з англійської мови, збільшено кількість примірників електронної бібліотеки. 8. Для здобувачів за ОПП наявний локальний студентський простір (327 ауд.). 9. Реалізується право на освіту осіб з особливими потребами, зокрема зроблені пандуси. Особи з особливими потребами за ОПП не навчаються. 10. За ОПП створена рада стейкхолдерів (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/nakaz_pro_zatverdzhennya_skladu_ekspertnih_rad_steykholderiv_za_op_897aa.pdf), до складу приймальної фахової комісії та екзаменаційної комісії підсумкової атестації уведено вчителів-філологів (накази ректора). 11. ОПП оприлюднюється на сайтах факультету та університету. 12. Центром забезпечення якості вищої освіти СумДПУ спільно із самоврядуванням систематично проводиться опитування здобувачів освіти щодо професіоналізму викладачів (<https://sspu.edu.ua/onlain-opytuvannia-steikkholderiv>). Під час експертизи інформація підтвердилася.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Контроль за якістю освітнього процесу регулюється п. 5.3 «Положення про внутрішній моніторинг якості освітньої діяльності...»

(https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/pro_vnutrishniy_monitoring_yakosti_osvitnoyi_diyalnosti_f7d9e.pdf). Відомості, надані у звіті про самооцінювання, аналіз нормативно-правової бази ЗВО, а також результати зустрічей з академічною спільнотою, дають підстави стверджувати, що на факультеті досить злагоджено співпрацюють всі структури, що відповідають за культуру якості освіти на ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО є низка документів та дієвих процедур, якими регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. На факультеті підтримується тісний зв'язок випускників з кафедрою, викладачами і здобувачами, постійно проходить взаємообмін важливою інформацією та практиками. На факультеті створена та активно діє рада стейкхолдерів, яка проводить моніторинг та оновлення актуальної для здобувачів інформації. За порадою стейкхолдерів до ОП було введено ряд сучасних дисциплін, зокрема, академічна культура педагога-дослідника та інші. Система забезпечення якості ЗВО швидко реагує на недоліки в освітній програмі та сприяє їх усуненню. Можемо стверджувати про загалом відповідність вимогам Критерію 8.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Несуттєвим недоліком ЕГ вважає невчасну реакцію ЗВО на зміни в НРК, що набули чинності 02.07.2020 р., оскільки на час акредитації освітню програму так і не було переглянуто відповідно до цих змін.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на описані сильні сторони, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає Критерію 8 за рівнем "В", оскільки недоліки є несуттєвими і можуть бути усунені в короткий час.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, зокрема: Статутом, Колективним договором, Правилами внутрішнього трудового розпорядку, Кодексом академічної доброчесності та ін. Доступ до всіх необхідних документів можна отримати на сайті університету, що є досить зручним в користуванні. Під час зустрічей експертної групи з роботодавцями, академічним персоналом, НПП, здобувачами та іншими стейкхолдерами освітнього процесу було з'ясовано, що відповідні правила та процедури є зрозумілими, чіткими, позитивно сприймаються та послідовно виконуються всіма членами академічної спільноти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Під час експертизи було встановлено, що проект ОП оприлюднювався. Цю інформацію неодноразово підтверджували стейкхолдери, які вносили свої пропозиції для поліпшення ОП. Проект програми (https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/10/proekt_OPP_Serednia_osvita_ukr_angl_20-21_proekt_a1385.pdf) розміщено на сайті у відповідному розділі (<https://sspu.edu.ua/osvitni-prohramy-2020-rik>), вказано електронну пошту, на яку можна надіслати скарги та пропозиції щодо ОП та її змісту (kafedra.ukr.mova.literatura@gmail.com).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Доступ до сайту мають всі учасники академічної спільноти (<https://sspu.edu.ua/>). Сайт є досить легким та зручним в користуванні, містить посилання на спільноти університету в популярних соціальних мережах, вся інформація систематизована за певними розділами. Для кожного учасника освітнього процесу, окрім головного меню, актуальна інформація зібрана та відображена в спеціальних розділах, що постійно оновлюються: вступнику (<https://sspu.edu.ua/vstupnyku>), студенту (<https://sspu.edu.ua/component/sppagebuilder/?view=page&id=96>), викладачу (<https://sspu.edu.ua/component/sppagebuilder/?view=page&id=98>). На сайті розміщено анонімні онлайн опитування для випускників (<https://sspu.edu.ua/anketa-vipusknika>) та роботодавців (<https://sspu.edu.ua/anketa-robotodavtsia>). Документи нормативно-правової бази університету стосовно організації освітнього процесу (положення, методичні рекомендації тощо) є у вільному доступі на сайті університету (<https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza>). Слід зазначити, що документи групуються за роками затвердження, що утруднює пошук документів певного тематичного напрямку.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу врегульовані у відповідних нормативних документах ЗВО, доступ до них можна отримати. На сайті ЗВО розміщено докладну та достовірну інформацію для кожного учасника освітнього процесу. Кожен розділ сайту постійно оновлюється.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Несуттєвим недоліком є відсутність таблиць пропозицій для ОП після громадського обговорення її проекту. Рекомендуємо створювати такі таблиці впродовж одного тижня після закінчення громадського обговорення проекту ОП, аби інформувати стейкхолдерів щодо реагування ЗВО на їхні пропозиції та зауваження. Незначним недоліком є групування на сайті університету документів нормативно-правової бази університету стосовно організації освітнього процесу за роками. Рекомендуємо згрупувати на сайті документи нормативно-правової бази університету стосовно організації освітнього процесу за тематичними напрямами.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

На сайті ЗВО розміщено докладну та достовірну інформацію для кожного учасника освітнього процесу. Сайт містить зручне ранжування: загальне меню і окремо виведені розділи «вступнику», «студенту» та «викладачу». Крім того, на сайті розміщено анкети для випускників та роботодавців задля моніторингу якості освіти в ЗВО, що свідчить про постійну обробку пропозицій та зауважень. На сайті кожен здобувач може за наявності знайти роботу за спеціальністю, відкривши закладку «інформація про наявні вакансії», що дає змогу активно практикувати роботу за спеціальністю. Кожен розділ сайту постійно оновлюється. Вищезазначена інформація дає підстави для оцінки «В» за критерієм 9, оскільки недоліки є несуттєвими та критично не впливають на освітній процес.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	A
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Копусь Ольга Антонівна

Члени експертної групи

Шаров Сергій Володимирович

Марчук Надія Юріївна